

a pod to trdo lupino stoji mejkejša in drobnejša kožica, ki brani, da trda lupina ne stiska kalí. Tako zavijajo tudi skrbne matere svoje otroke v več pleníc; najmehkejše in najtanjše plenice obvijajo otroku po nagem telesci in po njegovih nežnih udih.

Ko je zrnce že prespalo nekoliko dni v svojej temnej ječi v naročji matere zemlje, in je kal že povžila svoje mleko, svojo prvo nežno hrano, napne se in raztrga svoje povoje, proži se in razširi, ter se prikaže z dvema vršičema iz zaprte svoje ljuske, namreč: s perescem in korenino. Korenina se spusti doli v zemljo, dobro vedoč, da najde tam hrane in pijače. Da bi to tem gotovejše dobila, porazdelí se na več majhenih in zeló tenkih nitek, ki je razpróstre na vse strani, da srkajo živež iz zemlje. Peresce se vzdiga in raste iz zemlje, ter bi se rado spustilo vedno više gori v zrak, kakor drobna ptičica, kadar dobi svoje perje. Zrak in solnčna gorkota so nežnemu perescu hrana. Ali od kod vé drobna kal, da dobi spodaj v zemlji živeža? Kdo jej je povedal, da je spodaj zemlja, a od zgoraj zrak, da-si nema nobenih oči? To jej kaže ljubi Bog, ki je drobno zrnce ustvaril, ki ga varuje in brani, razploduje in pomnožuje. Božja roka je, ki poklada vsako zrnce tako v zemljo, kakor je treba, da leží, ki pokriva po zimi setev s toplim sneženim plaščem, da mraz in zmrzlina ne umorita nežnih kalí. To vse dela ista ona roka božja, katera po leti z roso in dežjem razgaljuje, napaja, krepča in oživlja vse, kar je posejanega v zemlji. Bog stori, da vse lepo raste in zori. *M. Stojanovič.*

Zakaj? Zato!

Zakaj je, ljubo dete, tvoja goba tako majhena, kadar je suha, in zakaj naraste, kadar jo deneš v vodo? Zato, ker ima vse polno luknjic v sebi, katere se stisnejo in zmanjšajo, kadar so suhe, a kadar pride voda vanje, napno se in razširijo. — Zakaj se napno vrata in okna, kadar so vlažna, in jih potlej ne moreš zapreti? To je zato, ker ima vsako telo, tedaj tudi vrata in okna, vse polno luknjic, ki se razširijo, kadar se les vode napije, in zmanjšajo, kadar se les posuši ali mokrota iz njega otide. — Zakaj ôlar posodo, v katerej razpošilja ôl ali pivo, s smolo od znotraj namaže? Zato, ker ima ôl ogeljno kislino v sebi, in ta bi izhlapela. Posoda, sodček ima tudi luknjice v sebi. Skozi te luknjice bi malo po malo izhlapela ogeljna kislina, in pivo bi bilo slabo. — Tudi naše telo ima brez števila takih luknjic; a kaj izhaja skozi te luknjice? — Škodljiva vlaga, ki jo p ôt imenujemo. Kdor se ne umiva in ne koplje, tacemu se potne luknjice zapró, in pot ne more skozi nje iz telesa. In kaj potlej? Tak človek večkrat nevaro izboli.

Kruh, ki je dobro izmésen in pečen, ima v sredici jamice, ki nijso nič družega nego luknjice. To isto vidite tudi pri siru in gobi. Zakaj je vidite? Zato, ker so dosti velike. In zakaj jih ne vidite pri lesu in železu? Zato, ker so zeló majhene. Da ima tudi les take luknjice, to ste slišali malo poprej. Nu, je-li mogoče, da jih ima tudi železo, ki je tako trdo in gosto? To se zna, da jih ima, in to vam lahko takój dokažem.

Ako vzamemo votlo železno kroglo in jo z vodo napolnimo, ter potlej kolikor najbolj mogoče stisnemo, stopila bo voda v drobnih kapljicah skozi kroglo. Zakaj? Zato, ker je voda prišla skozi luknjice v krogli.

Nu, da vam povem še nekaj!

Kaj nataknejo mati ali oče na oči, kadar so stari, in ne vidijo dobro čitati ne pisati? Nataknejo očala. In potlej dobro vidijo čitati na knjigo. Zakaj? Zato, ker se skozi óna stekla, ki sta na očalih, mnogo večje érke vidijo. Tako imamo tudi steklo, ki ga drobnogled imenujemo in nam služi v ogledovanje zeló majhenih stvari. Skozi tako steklo vidimo tudi luknjice, ki je ima les, železo itd. Drobnogled take luknjice povekša, da je popolnoma dobro vidimo.

Tako je pripovedoval Radovanček svojim mlajšim tovarišem v senci pod domačo lipo. Otroci so si vse to dobro zapómneli, in jaz se nađejam, da tudi vi tega ne boste pozabili. Spomnite se gobe in njenih luknjic, ter večkrat poskušajte to stvar. A ne pozabite se z gobo tudi umivati, da se vam telesne luknjice ne zamaše. Snaga je polovica zdravja, pravi naš star prigovor. Toliko za danes, a drugič zopet kaj drugega.

(„Smilje.“)

Razne stvari.

Drobtine.

(Spanje) je v ohranjenje človeškega zdravja in življenja zeló potrebno. Ako pa hočeš mirno in sladko spati, treba je 1. da po dnevi pridno delaš; 2. da zvečer nikoli preveč ne jés; 3. da greš za časa spat, najbolje ob 9. ali 10. uri zvečer; 4. da imaš čisto vest; 5. da ne držiš nikoli rok čez glavo, in 6. da si ne narejaš previsocega zglavja.

(Lenuh) je v nedeljo kristjan, v ponedeljek Grk, v vtorek Perzijan, v sredo Asirčan, v četrtek Egipčan, v petek Turek, v soboto Žid. To so namreč prazniki teh narodov.

Kratkočasnici.

* **Kmet:** Recite kar hočete, sosed, po vašem vinu me zmirom glava boli. **Krčmar:** Kaj morem jaz zato, ako imate tako slabo glavo.

* **Učitelj:** Koliko je 2×4 ? — **Učenec:** Šest. — **Učitelj:** Takó! Ako ti oče dadé 4 zausnice, koliko so ti jih dali? **Učenec:** Štiri. — **Učitelj:** In potlej ti dadé še štiri; koliko jih imaš potem? — **Učenec:** Potem jih imam zadosti.

Uganke.

- 1) Mlada je gospa, pa se samo dvakrat v letu čéše?
- 2) Dva se brata preko plota psujeta?
- 3) Kdo nam vse od ust vzame?
- 4) Kje je Adam prvo žlico prijel?
- 5) Kam je Adam prvo žlico položil?
- 6) Kje sediš, kadar greš v šolo?
- 7) Kdo more na jednom vozu „sto“ ljudi odpeljati?
- 8) Ves dan póje, a nič ne jé. Kaj je to?
(Ođgonetke uganek v prihodnjem listu.)

Ođgonetke uganek v 8. „Vrtčevem“ listu.

1. Kako je umrl; 2. Drevesa v pomladi;
3. Noge pri mizi, stolu, omari; 4. Osel (ja);
5. V solzah; 6. Kače; 7. Povsod; 8. Meseec in zvezde. 9. Cvetlični lonec. 10. Tako le: PET.

☛ **Trdo vezani, „Vrtci“ od poprejšnjih let se še dobé po naslednjej ceni:**

Vrtec od 1871. leta za 1 gld. 30 kr.

Vrtec „ 1874. „ „ 1 „ 50 „

Vrtec „ 1875. „ „ 2 „ — „

Vrtec „ 1876. „ „ 2 „ — „

„Vrtca“ od 1872. in 1873. leta nemamo več.

Uredništvo „Vrtčevo“.